

1. Referentie

Referentie	Vanthuyne, T., Spiesschaert, F., Van Grunderbeeck, S. & Nuytiens, A. (2002). <i>Herstelgerichte afhandelingen van delicten gepleegd door minderjarigen: leerprojecten – gemeenschapsdienst – herstelbemiddeling</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, UGent, K.U.Leuven en VUB.
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

De Vlaamse overheid ondersteunt diensten die zich profileren als 'herstelgerichte' initiatieven. Het gaat om allerlei vormen van bemiddeling of vereffening, organiseren en begeleiden van gemeenschapsdienst en bepaalde vormingsprojecten. Verwacht wordt dat het aantal aanvragen en erkenningen in die richting zal toenemen. Het onderzoek heeft als doel te komen tot een systematisch zicht op deze nieuwe sector, die tot nu toe een relatief ongeplande uitbreiding heeft gekend. Het onderzoek wordt uitgevoerd door drie onderzoekscentra (K.U.Leuven, UGent en VUB) die nauw samenwerken en expertise met elkaar uitwisselen. De resultaten in dit rapport betreffen het tweede onderzoeksjaar.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Politie & justitie, welzijn
Trefwoord(en)	Delicten, delinquentie, gemeenschapsdienst, herstelbemiddeling, herstelrecht, minderjarigen, recht

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Afdeling Bijzondere Jeugdbijstand van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn
Onderzoeker(s)	F. Spiesschaert & Tine Vanthuyne Vakgroep Sociale Agogiek Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen UGent Henri Dunantlaan 2 9000 Gent Tel: 09/ 264 62 81 Fax: 09/ 264 64 93 http://www.agogiek-rug.org/ S. Van Grunderbeeck OGJC Faculteit Rechtsgeleerdheid K.U.Leuven Hooverplein 10 3000 Leuven Tel: 016/ 32 53 00 Fax: 016/ 32 54 63 http://www.law.kuleuven.ac.be/ogjc/nl/index.html

	A.Nuytiens Vakgroep Criminologische Wetenschappen Faculteit van de Rechtsgeleerdheid VUB Pleinlaan 2 1050 Brussel Tel: 02/ 629 26 44 faculteit.rechten@vub.ac.be www.vub.ac.be/RG/

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	In het tweede onderzoeksjaar hebben de onderzoekers drie doelstellingen voor ogen: De huidige Vlaamse herstelpraktijk op een kwantitatieve manier vatten: Hoeveel en welke dossiers melden zich aan bij de diensten van de Vlaamse gemeenschap? In kaart brengen van de doorverwijzingspraktijken van de gerechtelijke verwijzers (jeugdparketmagistraten en jeugd-rechters). Peilen naar de personeelsbezetting en de subsidiëring van de bij het onderzoek betrokken uitvoerende diensten. Verfijnen en aanvullen van het tijdens het eerste onderzoeksjaar ontwikkelde herstelconcept. Formuleren van voorstellen, adviezen en mogelijke alternatieven voor een herstelgerichte praktijk. Vanuit het herstelconcept wordt gezocht naar eventuele problemen en kansen op organisatorisch, juridisch, methodisch en theoretisch-conceptueel vlak.
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Opgedeeld in drie luiken: 1) Kwantitatief onderzoek: Verwerking van de kwantitatieve gegevens uit de jaarverslagen. Vervolgens werd geopteerd voor een eigen registratie per dienst en per dossier; hiertoe werden twee werkinstrumenten ontwikkeld en werden gehanteerde registratieschema's bij de diensten opgevraagd. Een invulschema werd ontwikkeld dat de inhoud van de dossiers samenbrengt en opdeelt per dienst, per werkvorm en eventueel per arrondissement. 2) Verzamelen en interpreteren van bestaand cijfermateriaal. Een invulschema voor de verwijzende gerechtelijke instanties (parketten en jeugdrechtbanken) werd opgesteld. Er werd uiteindelijk een synthese gemaakt van de arrondissementen met de meest volledige cijfergegevens: Ieper, Leuven en Tongeren. 3) Een invulschema werd opgesteld dat aan de verschillende diensten werd bezorgd. Dit instrument peilt naar de personeelsbezetting van de diensten in functie van de herstelgerichte afhandelingsvormen voor minderjarigen in 2001. Hierbij werd per personeelslid opgevraagd voor welke periode hij/zij tewerkgesteld was, voor welk percentage dit was en door wie de loonkosten uitbetaald werden. In deze vragenlijst werd aan de respondenten eveneens gevraagd de functietitel van ieder personeelslid op te geven, en hierbij te vermelden of deze mensen eveneens coördinerende taken uitvoerden. Volgende methodologische stappen werden vier keer (voor elke cluster afzonderlijk) gezet: <u>Stap 1:</u> per cluster wordt een discussienota uitgewerkt door één van de onderzoekers. Deze nota is gestoffeerd door wetenschappelijke literatuur en inzichten van deskundigen. Teneinde deze nota aan te vullen vindt er over elke nota telkens een discussie plaats op de onderzoeksvergadering. <u>Stap 2:</u> de afgewerkte discussienota werd vervolgens overgemaakt aan de promotoren. De discussienota dient als aanzet voor de discussie in de interne seminars met de promotoren. Er wordt vervolgens een synthese gemaakt van de discussie op de

	promotorenvergadering. Deze synthese wordt, ter goedkeuring, opnieuw voorgelegd aan de promotoren. <u>Stap 3:</u> na de goedkeuring van de synthesesetext door de promotoren, integreren de onderzoekers de consensuselementen uit de conceptuele discussie in het voorlopige analytische concept. Nadat deze procedure vier maal doorlopen werd, werd de uitgebreide concepttekst in zijn geheel gelezen en nagekeken. In dit onderzoeksluik wordt het analytisch herstelconcept gehanteerd als een instrument voor de ontwikkeling van een herstelgerichte praktijk. Hier wordt een deductieve aanpak vooropgesteld. In deze fase wordt immers vanuit het herstelconcept gereflecteerd op een mogelijke herstelgerichte praktijk en wordt er dus gezocht naar theoretische antwoorden op de onderzoeksvragen inzake kansen voor en problemen van een herstelgerichte praktijk op organisatorisch, juridisch, methodisch en theoretisch-conceptueel vlak.
Onderzochte groep	De populatie voor de drie afhandelingsvormen bestaat uit een steekproef van diensten die de afhandelingsvorm in kwestie aanbieden en geheel of gedeeltelijk gesubsidieerd worden door de Vlaamse Gemeenschap. De dienst ADAM vormt hier evenwel een uitzondering. De verschillende gerechtelijke arrondissementen kregen de invulschema's toegestuurd, vergezeld van een begeleidende brief. In totaal zijn dat er 14: de Vlaamse arrondissementen en Brussel.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Hoeveel en welke dossiers?	Herstelbemiddeling is binnen de drie werkvormen de meest aangemelde afhandeling in het jaar 2001 Bij de combinatiedossiers gaat het bij 77,3% om een combinatie van één of meerdere werkvormen met een gemeenschapsdienst. De combinatie van gemeenschapsdienst en leerproject wordt het meest toegepast. In elke werkvorm blijven de jongeren van 16-17 jaar het best vertegenwoordigd. Meestal melden zich jongens aan, slechts 1 op 10 aanmeldingen van een herstelgerichte afhandeling betreft een meisje. Voornamelijk aanmelding van autochtonen, hoewel geen duidelijke werkdefinitie opgesteld werd voor 'etnische origine'. Grootste deel van de doorverwezen dossiers betreft vermogensdelicten, vervolgens delicten tegen personen op hun beurt gevolgd door de drugdelicten. In de meeste gevallen bedraagt de duur tussen 21 en 40 uur. Meestal ligt de duur van dit leerproject op 16 tot 20 uur. De overgrote meerderheid van dossiers voor bemiddeling doorverwezen naar de diensten van de Vlaamse Gemeenschap zijn dossiers waarin enkel minderjarige ouders betrokken zijn. De diensten hadden in het jaar 2001 gemiddeld tussen 11 en 22 weken nodig om een bemiddelingsdossier af te werken.
doorverwijzing spraktijken	Parket van Ieper: Verwijst noch in 2000, noch in 2001 naar herstelgerichte afhandelingen, wel naar gemeenschapsdienst en leerprojecten. Geen enkele verwijzer wordt doorverwezen naar herstelbemiddeling. Parket van Leuven: Verwijst niet door naar gemeenschapsdienst. Parket van Tongeren: Leerprojecten vormen de hoofdbrok van de doorverwezen herstelafhandelingen op het parket.
Personeelsbezetting en subsidiëring	De loonkosten van het personeel actief binnen de diensten wordt via verschillende kanalen betaald. Naar personeelsbezetting heeft de werkvorm herstelbemiddeling het grootste aandeel. Qua personeelsbezetting komen leerprojecten op de tweede plaats en daarna gemeenschapsdienst.
Herstelconcept	De consensuselementen hebben bijgedragen tot een bevestiging van het oorspronkelijk

verfijnen?	analytisch concept (opgemaakt in het eerste onderzoeksjaar) en niet tot aanpassingen of veranderingen ervan.
Adviezen, voorstellen, alternatieven	Herstelbemiddeling als project blijkt omwille van het grote herstellendpotentieel, de meest aangewezen werkvorm binnen het gerechtelijk denkkader. Er kan daarom overwogen worden om bemiddeling als eerste stap in de gerechtelijke procedure als reactie op een als misdrijf omschreven feit aan te moedigen, en zelfs verplicht te maken daar waar mogelijk. Gemeenschapsdienst kent ook een zeker, voornamelijk abstract, herstellendpotentieel. Een gemeenschapsdienst kan worden voorgesteld als een symbolische compensatie voor de aangerichte schade en biedt de daders de kans hun verantwoordelijkheid op te nemen. Alhoewel sommige leerprojecten een herstelelement kunnen bezitten, is het merendeel van de leerprojecten veelal een constructieve reactie op jeugddelinquentie met een pedagogische, dadergerichte invulling. Een leerproject kan hersteldienend zijn wanneer het een voorbereiding vormt op later concreet herstel. Zowel gemeenschapsdiensten als leerprojecten kunnen een uitkomst van een bemiddeling zijn. In dat geval dient t.a.v. de dader duidelijk gecommuniceerd worden over de zin en de plaats van deze maatregel. De vrijwilligheid van de verschillende partijen betrokken bij een bemiddeling dient maximaal gegarandeerd te worden. Zowel de verwijzers als de diensten dienen in hun communicatie met de jongere de herstellende zingeving en motivatie van de gemeenschapsdienst te verduidelijken. Leerprojecten dienen ruimte te voorzien om het thema 'slachtofferschap' te bespreken. Het schrijnend gebrek aan beschikbare, betrouwbare en uniforme cijfergegevens vraagt om een uniforme computergestuurde registratie. De diensten van de Vlaamse Gemeenschap kunnen d.m.v. communicatie met de gerechtelijke verwijzers het doorverwijzen naar herstelgerichte afhandelingen stimuleren. Sensibilisering van de gerechtelijke verwijzers kan bijdragen tot een betere implementatie van het intentioneel herstelgericht afhandelen van dossiers. Ook andere gerechtelijke actoren betrokken bij de afhandeling van MOF-dossiers, zoals advocaten, dienen gevormd te worden in het herstelgericht werken. Het is aangewezen om per arrondissement een forum op te richten waarin zowel verwijzers als uitvoerende diensten zetelen. Het aanbod van de herstelgerichte afhandelingen zou in elk arrondissement gelijk moeten zijn. De toegang tot het aanbod dient voor iedereen gelijk te zijn. Elke minderjarige moet zonder onderscheid een gelijke toegang krijgen tot een herstelgerichte afhandeling. Een permanent vormingskader zou uitgebouwd moeten worden voor de drie verschillende afhandelingvormen. De verschillende herstelgerichte afhandelingvormen dienen gelegaliseerd te worden in een duidelijk en coherent wettelijk kader. De rechts-, proces-, en kwaliteitswaarborgen dienen geformaliseerd te worden opdat ze werkelijk geëffectueerd zouden kunnen worden. De Vlaamse Gemeenschap kan de kwaliteit van de uitvoering van de herstelgerichte afhandelingen verhogen en bewaken door kwaliteitswaarborgen uit te tekenen en krijtlijnen inzake 'good practices' te trekken. Ook de ondersteuningsstructuur (OSBJ) kan hier een rol opnemen. De Vlaamse Gemeenschap kan een belangrijke rol spelen in het huidige hervormingsdebat; de informatiedoorstroming vanuit de praktijk naar het Ministerie van Justitie kan door de Vlaamse Gemeenschap verzekerd worden. Zo kan het belang van de verschillende werkvormen aangegeven worden, en kunnen eventuele knelpunten aangereikt worden. De rechtsbescherming is bij elke afhandeling fundamenteel; rechts- en proceswaarborgen dienen op elk niveau te worden gewaarborgd. Herstelbemiddeling dient te worden opgevat als een procedure. Gemeenschapsdienst en leerprojecten daarentegen zijn uitkomsten van een procedure. Bemiddeling moet steeds worden overwogen als eerste stap in een conflictregeling. Herstelbemiddeling kan in elke fase van de gerechtelijke procedure ingezet worden. Om het vrijwillig karakter zo helder mogelijk te houden, gaat de voorkeur uit naar het parket als doorverwijzer. Op dit niveau werd immers nog geen gerechtelijke maatregel

	uitgesproken. Het is aangewezen dat gemeenschapsdienst en leerprojecten enkel door de jeugdrechtbank opgelegd kunnen worden.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Vanfraechem, I. (2002). *Implementing Conferencing in a Legalistic Country*. Paper to be presented at the Third International Conference on Conferencing Circles and other Restorative Practices, "Dreaming of a New Reality", Minneapolis, August 2002.

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Dit interuniversitair onderzoek kan worden opgesplitst in twee luiken: enerzijds wordt er door de totale onderzoeksgroep (promotoren en onderzoekers) gezocht naar een gemeenschappelijk theoretisch concept inzake herstelrecht. Anderzijds wordt (een gedeelte van) de praktijk wat betreft herstelgerichte afhandelingen voor minderjarigen in Vlaanderen onder de loep genomen. In dit rapport leggen de onderzoekers zich toe op het tweede luik. Ze trachten tot een overzicht/inventarisatie te komen van diensten die zich specifiek met een bepaalde werkvorm bezighouden en trachten na te gaan in welke mate hier kan gesproken worden van een herstelgerichte afhandeling. Deze bevindingen beïnvloeden mee het theoretische discours. De gekozen werkvormen zijn de leerprojecten (VUB), de herstelbemiddeling (UGent) en de gemeenschapsdiensten (K.U.Leuven). Het doel is tegemoet te komen aan de nood van de Vlaamse Gemeenschap om een meer systematisch zicht te krijgen op deze 'nieuwe' sector.

Om te komen tot een gedeeld concept inzake herstelrecht worden er op regelmatige basis discussiemomenten georganiseerd om zo, aan de hand van een 'sneuvelttekst', te komen tot een uitdieping van het onderwerp. Deze momenten worden aangevuld en verrijkt door overleg- en discussiemomenten met (externe) deskundigen.

De verschillende werkvormen worden opgespoord en vervolgens worden hun geschreven bronnen (jaarverslagen,...) opgevraagd en verwerkt in opgestelde topiclijsten. Nadien worden deze diensten verder bevraagd d.m.v. mondelinge interviews. Resultaten worden vooral kwalitatief verwerkt.

De resultaten van het tweede onderzoeksjaar hebben bijgedragen tot een bevestiging van het oorspronkelijk analytisch concept (opgemaakt in het eerste onderzoeksjaar) en niet tot aanpassingen of veranderingen ervan. Tot slot van dit rapport worden enkele aanbevelingen geformuleerd.